2024-84-RE

Causa 2024-84-RE

(Giorza c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 568-2024. Recurs d'empara

Sentència del 17 de febrer del 2025

BOPA núm. 24, del 26 de febrer del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 16 de desembre del 2024, per la representació processal del Sr. Guillaume Henri Laurent Giorza, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 14 de novembre del 2024, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 28 de novembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a ser informat de l'acusació, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la mateixa norma, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li l'aute de processament del recurrent i totes les actuacions posteriors relatives a la seva situació personal;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 20 de desembre del 2024 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de gener del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 14 de novembre del 2024, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute, en què deixava sense efecte la detenció practicada sobre la persona del Sr. Guillaume Henri Laurent Giorza; el declarava processat per uns presumptes delictes majors de blanqueig de diners, de creació de document públic inautèntic i d'ús i comercialització de document públic inautèntic, i, decretava la seva presó provisional; ratificava l'embargament cautelar i general dels béns, drets, fons i accions del processat i de les societats C. T. EXIM, SL, Estature, SL i Sodis, SLU, acordat mitjançant els autes dels 12 i 13 de novembre del 2024; i, entre d'altres, decretava el segrest de la totalitat dels seus dispositius, per tal que fossin analitzats pel Servei de Policia i declarava la responsabilitat civil del processat i de les societats esmentades per raó d'aquesta causa.

1.2. La representació processal del recurrent va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 28 de novembre del 2024, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest recurs i confirmava la mesura cautelar de presó provisional.

1.3. El 16 de desembre del 2024, la representació processal del Sr. Guillaume Henri Laurent Giorza va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 14 de novembre del 2024, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 28 de novembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a ser informat de l'acusació, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la mateixa norma.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent en empara fonamenta el seu recurs en els motius següents. En primer terme, manifesta que la mesura de la presó provisional no està motivada i que el Tribunal de Corts havia assenyalat que aquesta al·legació s'havia d'articular per la via d'un incident de nul·litat i que no es podia incloure en un recurs d'apel·lació. Considera que es tracta d'una limitació que l'article 194 del Codi de procediment penal no preveu.

- En segon terme, afirma que celebrar una vista sobre el seu processament i sobre les mesures personals i patrimonials sense disposar d'una còpia de les actuacions vulnera els seus drets a un procés degut i a la defensa. Addueix que se li van notificar vuit autes i cap d'ells es refereix al secret de les actuacions, de manera que no es pot interposar un recurs contra aquest darrer, atès que mai li ha estat notificat.

- En tercer terme, la presó provisional es fonamenta en la creença que intentarà sostreure's a l'acció de la justícia. Manifesta que les justificacions de l'aute de processament són absurdes, il·lògiques, contràries a la raó i amb evidents errades materials.

- I, en darrer terme, assenyala que se li imputen la creació, l'ús i la comercialització de documents públics inautèntics, però en cap moment en l'aute de processament s'indiquen quins serien aquests suposats documents inautèntics. Al·lega que els elements exposats en l'aute de processament com a indicis s'han d'entendre com a propis d'una argumentació absurda, il·lògica i no raonable.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li l'aute de processament del recurrent i totes les actuacions posteriors relatives a la seva situació personal.

- En un escrit complementari posterior del 2 de gener del 2025 el recurrent en empara exposa que, tant el Tribunal Superior de Justícia com el Tribunal Constitucional consideren que els autes de processament no constitueixen resolucions definitives. Així mateix, en ser una resolució no ferma, l'incident de nul·litat s'ha de tramitar pels recursos legalment establerts, i respecte a les mesures cautelars s'ha d'emprar la via de l'article 194 del Codi de procediment penal.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts considera que allò que es discuteix com a qüestió prèvia és el secret del sumari, així com les seves conseqüències per al dret a la defensa. S'assenyala que aquell aute sí que va ser notificat al recurrent i que, per tant, era susceptible de ser recorregut en apel·lació, però que el recurs d'apel·lació no es va dur a terme.

- En segon lloc, quant a la denúncia de manca de motivació de l'aute de processament, aquesta hauria d'haver estat articulada com a incident de nul·litat, però no com a una apel·lació, prohibida per l'article 194 del Codi de procediment penal.

- En tercer lloc, l'únic objecte del recurs és la mesura de presó provisional, i, per tant, se circumscriu a la verificació de la concurrència de les exigències contingudes en els apartats 2 i 6 de l'article 103 del Codi de procediment penal.

- El Tribunal de Corts entén que el risc de fugida es deriva del fet que l'únic vincle del recurrent amb el Principat d'Andorra són les societats objecte de les actuacions, atès que els clients, la parella, la mare i les seves relacions es troben a França i que tots són de nacionalitat francesa, a l'igual que ell. Alhora que pocs dies abans de la seva detenció va transferir a Suïssa aproximadament 850.000,00

€, que són gairebé la totalitat dels seus actius financers.

- Així mateix, destaca que la instrucció es va iniciar fa dos anys, s'ha efectuat el registre dels locals, el bloqueig i el control dels comptes, i, s'han requisat els dispositius informàtics. Afegeix que no es pot mantenir que la instrucció es trobi en una fase incipient o que no s'hagi pogut determinar el *modus operandi*. Així, conclou que no concorre el motiu establert a l'article 103.6 i que només es pot emprar el motiu que fa referència a la garantia d'un normal desenvolupament de la instrucció sobre la base de fonaments concrets i no sobre la de la potencialitat d'allò que es pugui descobrir.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació plantejat pel recurrent.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- Respecte de la qüestió prèvia, relativa al secret de les actuacions, el Ministeri Fiscal afirma que de les actuacions es desprèn que sí consta la notificació de l'adopció del secret de les actuacions, tant a la part recurrent, com a la seva direcció lletrada. Indica, a més, que la impugnació del secret de les actuacions no s'ha de portar a terme per la via del recurs d'empara, sinó per la de l'article 194 del Codi de procediment penal. Conforme a la doctrina del Tribunal Constitucional, que cita i transcriu, entén que la vulneració denunciada no ha tingut lloc.

- Addueix que el recurs d'empara conté arguments de fons respecte de si els fets investigats són o no són delictius i, sobre aquestes qüestions, la via idònia no és el recurs d'empara. L'objecte de l'empara s'ha de cenyir a valorar si la mesura cautelar és o no és proporcional en aquest supòsit.

- Manifesta que no es pot considerar que la motivació del Tribunal de Corts sigui absurda, il·lògica i contrària a la raó, sinó que s'acomoda a les circumstàncies del cas de forma suficient, clara i racional. Pel que fa al risc de sostracció a la justícia, pondera la gravetat de les penes pels delictes imputats, les circumstàncies personals del recurrent, el seu centre d'interessos econòmics, la voluntat de transferir quasi tots els seus actius i l'absència d'extradició amb França, d'on el recurrent és nacional, així com la proximitat geogràfica d'aquest país, i considera que la forma d'assegurar la seva disponibilitat processal és la presó provisional sense fiança.

- També efectua consideracions referents al risc de perjudicar el normal desenvolupament de la instrucció. Així, sosté, a l'empara de l'article 103.6 del Codi de procediment penal, que la instrucció

es troba en una fase incipient en què no han estat identificades totes les persones implicades i els seus rols, ni s'ha pogut determinar el *modus operandi* i el contacte dels interessats en la compra d'un vehicle. La llibertat del recurrent podria entorpir el desenvolupament de la instrucció.

- Per consegüent, el Ministeri Fiscal sol·licita la desestimació del recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Els diversos motius del recurs d'empara exigeixen un tractament preliminar quant al seu objecte i precisar exactament quina és la viabilitat processal i constitucional de cadascun d'ells.

En primer terme, el recurrent assenyala que va formular recurs contra la mesura de presó provisional i que va argumentar que la referida decisió mancava de motivació, però que l'aute del Tribunal de Corts va afirmar que no podia articular el dèficit de motivació mitjançant el recurs d'apel·lació, sinó que s'havia d'haver fet per la via de l'incident de nul·litat. Aquesta decisió suposa una interpretació contrària a la norma de l'article 194 del Codi de procediment penal que no limita els motius de l'apel·lació contra la decisió sobre la presó provisional.

No obstant això, com afirma el Tribunal de Corts, i així s'extreu del recurs d'apel·lació contra l'aute de processament i de determinació de mesures personals, reals i de responsabilitat civil, allò que va efectuar el recurrent en empara en el seu recurs d'apel·lació és qüestionar la motivació de l'aute de processament -no la de la mesura de presó provisional. I com que, de conformitat amb l'article 194 del Codi de procediment penal, l'aute de processament no és susceptible de recurs d'apel·lació, no es pot emprar l'apel·lació de la presó provisional per, de manera encoberta, recórrer l'aute de processament.

I aquesta decisió no contravé -com pretén el recurrent- la norma legal de l'article 194 del Codi de

procediment penal, sinó que, al contrari, s'adequa perfectament a aquesta, atès que impedeix que es recorri l'aute de processament de manera encoberta i el recurs d'apel·lació es concreti a les mesures de caire personal o real. En el sentit exposat, el recurs d'apel·lació es destina en els seus apartats II i III a combatre la fonamentació de l'aute de processament i això és, precisament, allò que impedeix l'article 194 del Codi de procediment penal i justifica que la concreció de l'objecte de l'apel·lació per part del Tribunal de Corts sigui en tot punt adequada.

D'altra banda, la consideració de l'aute de processament com a una decisió no definitiva significa que no és susceptible de ser recorreguda en empara, sense perjudici de l'eventual recurs que es pugui interposar quan es dicti la resolució definitiva en l'afer penal que ens ocupa.

Consegüentment, no ha tingut lloc cap limitació o reducció dels mitjans de defensa de la part recurrent per no portar-se a terme per part del Tribunal de Cort l'anàlisi de la motivació, quant al substrat fàctic i jurídic de l'aute de processament.

3.3. En segon terme, el recurrent denuncia una vulneració del dret al procés degut i del dret a la defensa, ja que es va efectuar una vista pel processament i per a l'adopció de mesures personals i reals, sense que la part ara recurrent disposés d'una còpia de la causa.

El Tribunal de Corts va considerar que l'aute que acordava el secret de les actuacions del 13 de novembre del 2024, havia estat notificat al recurrent en empara; circumstància que la representació processal del recurrent nega.

En el foli 1.467 de les diligències prèvies es reflecteix que la certificació del decideixo de l'aute de la Batllia del 13 de novembre del 2024 va ser notificat, tant al recurrent en empara, com a la seva direcció lletrada, en què es decretava, a criteri de l'òrgan judicial, el secret del sumari fins a una durada màxima de sis mesos, sense que per raons de la bona fi de la instrucció es pogués notificar l'aparell argumental que el fonamentava.

És precisament aquesta manca de notificació del coneixement del secret de les actuacions aquella que, segons el parer del recurrent, fonamenta un motiu del recurs d'empara per a la limitació indeguda del dret a la defensa, atès que no hauria tingut coneixement del referit aute, ni hauria gaudit del coneixement de la causa penal.

3.4. Les consideracions anteriors esdevenen suficients per refusar el motiu del recurs d'empara i constatar que no s'ha produït cap limitació del dret a la defensa, per quant el secret de les actuacions

li va ser notificat.

No obstant això, cal afegir que aquest Tribunal Constitucional, com encertadament ho refereix el Ministeri Fiscal, ha establert que la notificació del secret de les actuacions possibilita que aquest desplegui tota la seva eficàcia d'acord amb la seva finalitat, sense que això signifiqui indefensió (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014, recaiguda en la causa 2014-29-RE) i que, de conformitat amb el cànon constitucional de la selecció i de l'aplicació del dret, correspon a la jurisdicció ordinària decidir la declaració del secret de les actuacions (veg. la sentència del 3 de febrer del 2014, recaiguda en la causa 2013-32-RE).

En definitiva, ni s'ha produït indefensió per la manca de notificació del secret de les actuacions, ni tampoc per les conseqüències que aquesta decisió genera respecte de les possibilitats de defensa del recurrent en empara.

3.5. I, en darrer terme, resten per analitzar els motius del recurs d'empara que s'adrecen a combatre el manteniment de la presó provisional per l'aute del Tribunal de Corts. Tanmateix, la inviabilitat de poder plantejar recurs d'apel·lació contra l'aute de processament i que aquest només pugui, en tant que resolució no definitiva, ser susceptible d'empara quan es dicti la resolució que posi fi al procés, exigeix limitar la impugnació a la concurrència de les circumstàncies relatives a la presó provisional i si el deure de motivació respecte d'aquesta s'ha acomplert.

En el sentit exposat, no poden ser analitzades les denúncies relatives a la motivació de l'aute de processament com a absurdes, contràries a la lògica o a la raó i amb patents errades materials, sinó solament, si com confirma el Tribunal de Corts, si s'ha provat el risc de sostracció de la justícia i si aquesta decisió es troba motivada.

3.6. El cànon de constitucionalitat respecte de l'exigència de motivació i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret ha estat explicitat reiterades vegades per aquest Tribunal.

Així, ens hem pronunciat reiterades vegades sobre el deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, i, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE).

La doctrina del Tribunal Constitucional ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("*2.*

En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de Justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans recaiguda en la causa García Ruiz c/ Espanya, GC núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquell que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat. I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues (veg. la sentència recaiguda en la causa Georgiadis c/ Grècia, núm. 21522/93, del 29 de maig de 1997, §42-43, i la sentència recaiguda en la causa Higgins c/ França, núm. 134/1996/753/952, del 19 de febrer de 1998, §42-43).

3.7. El cànon de constitucionalitat en matèria de l'obtenció d'una decisió fonamentada en Dret determina que el Tribunal Constitucional només pot considerar que s'ha produït aquest dèficit quan la resolució judicial dictada es fonamenta en arguments o en una valoració probatòria absurda, contrària a la lògica o a la raó o amb patents errades materials.

La sentència d'aquest Tribunal Constitucional del 19 d'abril del 2021 (causa 2021-13 i 14-RE) determina que la interpretació de la llei correspon a la jurisdicció ordinària i que, en relació amb el dret a la llibertat, ha de verificar que aquesta respecti l'equilibri essencial entre el dret fonamental a la llibertat i les restriccions legals (FJ 3.3).

Per ponderar aquest equilibri, aquest Tribunal Constitucional no pot endinsar-se en la valoració de la naturalesa i la gravetat dels delictes que s'imputen al recurrent, perquè com ja vam indicar en la sentència d'aquest Tribunal del 26 de maig del 2020 (causa 2020-10-RE), aquesta anàlisi superaria la funció del recurs d'empara i podria entendre's com a un prejutjament.

Centrat així el focus en la valoració que s'ha d'efectuar en seu de recurs d'empara, cal concloure que, a diferència d'allò que addueix el recurrent, la motivació de la presó provisional no es pot titllar

d'estereotipada, d'il·lògica i de fonamentada en dades que no es concilien amb la realitat.

El Tribunal de Corts considera que existeix un alt risc de fugida fonamentat en la transferència d'aproximadament 850.000,00 € -quasi tots els seus actius financers- a comptes corrents a Suïssa. Existeixen, aleshores, indicis raonables sobre el fet que el recurrent volia establir el seu centre patrimonial fora del Principat d'Andorra. Així mateix, entén que, malgrat que el recurrent gaudeix d'un permís de residència i treball a Andorra des de fa 20 anys, tots els seus vincles es troben a l'estranger; que és de nacionalitat francesa i que la seva parella, la seva mare, les relacions i els clients es troben a França. Afegeix que el sol vincle que resta al Principat són les societats objecte de la instrucció, amb les quals difícilment podrà operar de la mateixa manera i que les penes previstes pels delictes que se li imputen són greus i poden arribar fins a un màxim de tres anys.

L'argumentació anterior, referida al cas concret del recurrent i prenent en consideració les seves circumstàncies personals, econòmiques i socials, no es pot considerar estàndard o contrària a la lògica, sinó que compleix amb les exigències de motivació i pondera adequadament, a criteri d'aquest Tribunal Constitucional, les restriccions imposades al dret a la llibertat amb l'acreditació de les circumstàncies personals i patrimonials i a les penes que es poden imposar pels delictes imputats que acrediten, de manera raonable i lògica, un alt risc de fugida per part del recurrent.

3.8. La fonamentació dels apartats precedents justifica la desestimació dels diversos motius articulats i, per tant, del recurs d'empara, la qual cosa comporta la imposició de les costes processals al recurrent (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Guillaume Henri Laurent Giorza contra l'aute del 14 de novembre del 2024, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 28 de novembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Declarar que no s'ha produït la vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la defensa i a una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la llibertat establert a l'article 9 de la mateixa norma.

3. Imposar al recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs d'empara.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 17 de febrer del 2025.

Joan Manel Abril Campoy — President

Pere Pastor Vilanova — Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Jean-Yves Caullet